Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

28 684 Naar een veiliger samenleving

Nr. 436

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 4 maart 2015

De vaste commissie van Veiligheid en Justitie verzocht mij te reageren op het proefschrift «Female sexual Offending». Offences, criminal careers and co-offending» van mevrouw Miriam Wijkman. Conform het verzoek zal ik in deze brief ingaan op de implicaties van dit onderzoek en de uitkomsten daarvan voor de politiepraktijk, rechtspraak en de forensische zorg.

Het proefschrift bevat een onderzoek naar de kenmerken van vrouwelijke daders die een zogenaamd *hands on* zedendelict hebben gepleegd. In het verlengde hiervan wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van hun criminele carrières en de (zeden-) delicten die zij plegen.
De onderzoekspopulatie bestaat uit vrouwen die in de periode 1994–2008 ingeschreven werden bij het Openbaar Ministerie (OM) vanwege het plegen van een hands on zedendelict. Op basis van strafrechtelijke- en justitiële informatie zijn diverse analyses uitgevoerd.

Uit deze analyses blijkt, volgens de onderzoeker, dat bij de meerderheid van de vrouwelijke zedendelinquenten sprake is van een (mannelijke) medepleger. Overigens lijkt de dynamiek hiervan te verschillen tussen volwassen daders en jeugdige daders: volwassen daders worden vaker door een mededader gedwongen tot het plegen van een zedendelict. Daarnaast concludeert de onderzoeker dat het plegen van hands on zedendelicten door de vrouwelijke dadergroep voornamelijk is ingegeven door niet-seksuele motieven. Bij 98 procent van de onderzochte volwassen vrouwen kon geen seksuele stoornis worden vastgesteld.

Na zorgvuldige bestudering van de onderzoeksresultaten concludeer ik dat noch voor de politiepraktijk, noch voor de rechtspraak directe praktische of beleidsmatige implicaties voortvloeien.
In opdracht van het Openbaar Ministerie (OM) verricht de politie strafrechtelijk onderzoek naar personen die worden verdacht van het plegen van

kst-28684-436
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

een seksueel delict. Hierbij speelt het geslacht van betrokkene geen (primaire) rol.
Dit neemt niet weg dat verschillende beroepsgroepen, zoals rechters en officieren van justitie, zich bewust moeten zijn van het gegeven dat het plegen van zedendelicten niet is voorbehouden aan mannelijke daders, maar dat ook vrouwen (met of zonder mededader) dergelijke delicten begaan. Daarom heb ik dit proefschrift met deze notie onder de aandacht gebracht van het OM, de rechtspraak en de politie.

Daarnaast wordt opgemerkt dat bij vrouwelijke zedendelinquenten vaak sprake is van psychische problematiek. Daarom is het, aldus de onderzoeker, nodig zorgprogramma's voor deze groep vrouwen te ontwikkelen.

In reactie hierop wil ik benadrukken dat ik voor deze (kleine) doelgroep in de forensische zorg een persoonsgerichte aanpak hanteer. Dit betekent dat per individu wordt bepaald welk zorgprogramma met het oog op het recidivegevaar het meest passend is.
Hieruit volgt dat gedurende de behandeling steeds rekening wordt gehouden met relevante verschillen tussen vrouwen en mannen, zoals de invloed van biologische factoren. Specifieke zorgpaden voor een relatief kleine groep vrouwelijke daders acht ik dan ook niet noodzakelijk.

Voorts wordt in het proefschrift geconstateerd dat de risicofactoren die op vrouwelijke daders van toepassing zijn, anders zijn dan die van mannelijke daders. Op grond hiervan wordt aanbevolen om een risicotaxatie-instrument voor vrouwelijke zedendelinquenten te ontwikkelen of gebruik te maken van een instrument dat ziet op algemene of gewelddadige recidive. Hierover meld ik u het volgende.

Voor het inschatten van gedrag bij vrouwen in de forensische psychiatrie is reeds een aanvulling op de HCR-20 ontwikkeld, namelijk de Female Additional Manual (FAM). Hoewel dit instrument is ontworpen voor vrouwelijke geweldsdelinquenten, is het eveneens toepasbaar op vrouwen die een zedendelict hebben gepleegd. Door middel van de FAM worden naast de HCR-factoren diverse historische items (slachtofferschap na de kindertijd e.d.), klinische items (bv. laag zelfbeeld) en risicohantering- items (o.a. problematische intieme relatie) meegenomen bij het maken van een risicoanalyse.
Op dit moment wordt vervolgonderzoek naar de FAM verricht. Uit de eerste onderzoeksresultaten komt naar voren dat het instrument betrouwbaar is en een voorspellende waarde heeft met betrekking tot gewelddadig gedrag bij volwassen vrouwen. De FAM, die overigens wordt doorontwikkeld, is dan ook een verbetering op het gebied van het inschatten van gedrag bij vrouwen en biedt professionals aanknopingspunten voor het uitvoeren van risicomanagement bij deze doelgroep.

Tot slot concludeert de onderzoeker dat bij een laag percentage vrouwen dat een zedendelict heeft gepleegd sprake is van een seksuele stoornis (twee procent). Dit kan volgens de onderzoeker worden verklaard doordat vrouwen-motieven niet seksueel van aard zijn, een seksuele stoornis bij vrouwen lastig is vast te stellen en/of doordat de (mannelijke) mededader is gediagnosticeerd met parafilie.
In de huidige uitvoeringspraktijk blijkt dat vaak sprake is van een (mannelijke) mededader en dat zijn seksuele voorkeur of stoornis kan hebben geleid tot het plegen van een zedendelict. Hierdoor kan een zuivere vaststelling van parafilie bij vrouwelijke daders worden belemmerd.
Op dit moment wordt onderzoek verricht naar het uitvoeren van risicoanalyses bij en behandelmogelijkheden van vrouwelijke zedendelinquenten.

Ik heb de onderzoekers gevraagd de uitkomsten van dit proefschrift hierin mee te nemen.

Tegen de achtergrond van dit proefschrift over vrouwelijke zedendelinquenten, constateer ik op grond van het staande beleid en de beleidsontwikkelingen dat de kenmerken van vrouwelijke zedendelinquenten op dit moment voldoende onder de aandacht staan.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
F. Teeven